

การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของ ปราบต์

Presenting the Concept of Power in the BL Novel “Eclipse” by Prapt

ณัฐวุฒิ ลำลี¹, พัทฉลีน จีนนูน² และ สมิตชชาต์ พุมมา³

Nattawut Sumlee¹, Phatchalin Jeennoo² and Samitcha Pumma³

¹นิสิตหลักสูตร ศศ.บ.(ภาษาไทย),

¹Student, Master of B.A.(Thai)

^{1,2,3}สาขาวิชาภาษาไทย

^{1,2,3}Department of Thai Language

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยทักษิณ

^{1,2,3}Thaksin University

บทคัดย่อ

นวนิยายวายเรื่องคารของปราบต์ แสดงแนวคิดเรื่องอำนาจที่มีที่มาจากตัวบุคคล ภาวะเปื้อน และสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยแสดงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจผ่านกลุ่มผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา อาจารย์ต่อนักเรียน และรัฐต่อพลเมือง มีพื้นที่สำคัญในการแสดงอำนาจคือพื้นที่ในโรงเรียน จนส่งผลต่อการต่อต้านและขัดขืนตามมา โดยกระบวนการใช้อำนาจต่าง ๆ นี้ผู้แต่งนำเสนอผ่านกลวิธีต่าง ๆ อย่างแยบยล จนเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของปราบต์ เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้แต่งอาศัยกลวิธีในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจที่โดดเด่น 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านโครงเรื่อง 2) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านบทสนทนา 3) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านตัวละครชั่วตรงข้าม 4) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านมิติทางเพศ

5) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านฉากหรือพื้นที่สำคัญ และ 6) การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านมุมมองการเล่าเรื่อง เพื่อเสริมให้เห็นแนวคิดเรื่องอำนาจชัดเจนยิ่งขึ้น นวนิยายวัยเรื่องนี้จึงสะท้อนและตั้งคำถามให้ผู้อ่านชกคิด เรื่องการใช้อำนาจในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนรอบข้าง โดยเฉพาะ กลุ่มเพศทางเลือกในสังคม จนเกิดการต่อต้านและขัดขึ้นตามมา

คำสำคัญ : การนำเสนอแนวคิด, อำนาจ, นวนิยายวัย

Abstract

Eclipse, a novel by Prapt, presents the concept of power caused by individual characteristics, rules, and supernatural influences. Power is in a form of relations: commanders' power over their subordinates, teachers' power over their students, and the government's power over citizens. The areas where power is possessed consist of families, schools, and villages. The use of power leads to resistance grouping. With regard to these authors' strategies for creating the concept of power, this research was conducted. This article aimed to study the strategies of presenting the power concept in the BL novel Eclipse written by Prapt. The study was conducted as documentary research employing a descriptive analysis. The findings revealed the concept of power in Eclipse was created by six distinctive strategies: 1) using a storyline, 2) showing in dialogues, 3) through polar opposites, 4) through genders, 5) using key areas or settings, and 6) through the point of view perspectives of narration. The employment of these strategies raised the reader's ease of understanding of power. In addition, several issues included in the story led to the thrill and the plot twist. Eclipse is a novel embracing meaningful values as a society reflection and a series of questions about living in a diverse society, especially for LGBTQ, where there is resistance to the use of power.

Keywords: presenting the concept, power, BL novel

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทลายลักษณ์ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ ผู้แต่งนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างสมจริง มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ โดยสอดแทรกแนวคิดประสบการณ์ หรือการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ลงไปดังที่วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2518) กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่มีการนำเสนอเรื่องราวให้มีลักษณะสมจริง โดยเฉพาะ เรื่องราวที่เกี่ยวกับพฤติกรรมธรรมชาติ ตลอดจน ภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดแนวคิดผ่านองค์ประกอบของนวนิยาย ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ และแนวคิดสำคัญของเรื่อง สำหรับประเด็นการนำเสนอแนวคิดนี้ ธวัช ปุณโณทก (2527:93) ได้กล่าวไว้ว่า ในการเสนอแนวคิดนี้ ผู้แต่งจะไม่นำเสนอโดยตรง แต่มักสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่อง สอดคล้องกับที่สายทิพย์ นุกูลกิจ (2539) กล่าวว่า การค้นหาสาระหรือแนวคิดของเรื่องจะกระทำได้เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณกรรมจบแล้ว สาระหรือแนวคิดมักปรากฏขึ้นอย่างสม่ำเสมอเมื่อเรื่องดำเนินไป ทั้งนี้ ผู้แต่งอาจบอกสาระหรือแนวคิดของเรื่องแก่ผู้อ่านโดยตรง หรือให้ตัวละครเป็นผู้บอกหรือให้ชื่อเรื่องเป็นสื่อก็ได้

ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายวายของปราบต์มีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจอย่างเด่นชัด ซึ่งสร้างผลกระทบต่อผู้คนรอบด้าน การใช้อำนาจมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนอื่นทั้งทางตรงโดยการบังคับและทางอ้อมโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สังคมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยตามความต้องการของผู้มีอำนาจ ทั้งนี้ ประมวล รุจนเสรี (2547) กล่าวว่า ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่า “อำนาจ” เกิดขึ้นในโลกนี้ตั้งแต่เมื่อใดมีที่มาจากแห่งใด แต่ก็ยอมรับกันว่า อำนาจเป็นตัวแทรก เป็นตัวดลบันดาลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวถึงระดับประเทศถึงระดับโลก อำนาจจะแทรกซ้อนอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับองค์กร องค์กรกับองค์กร บุคคลกับรัฐ และรัฐกับรัฐทั้งสิ้น

นวนิยายวายเรื่อง คาร ของปราบต์ มีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจที่ปรากฏอยู่ในทุกระดับของสังคมได้อย่างโดดเด่น ซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้กฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม ท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่พยายามใช้อำนาจเพื่อรักษา

ผลประโยชน์และชื่อเสียงของกลุ่มหรือองค์กรกับกลุ่มที่พยายามปลดแอกจากกฎระเบียบที่ไม่มีความเป็นธรรม เพื่อสร้างพื้นที่เสรีให้กับตนเองบนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพในสังคม อีกทั้งยังนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจที่มีความสัมพันธ์กับมิติทางเพศ เช่น เพศชายต้องดีกว่าเพศหญิง เพศที่สามหรือเพศทางเลือก คือ กลุ่มที่น่ารังเกียจ เป็นต้น ผู้แต่งได้ถ่ายทอดแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านกลวิธีต่าง ๆ อย่างแยบยล เช่น การนำเสนอผ่านตัวละครชั่วตรงข้ามทำให้เห็นถึงการแตกกันออกเป็นขั้ว เพื่อสื่อบริบทของการใช้อำนาจอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้แต่งยังนำเสนอผ่านมุมมอง ความคิด ของตัวละคร ซึ่งตัวละครแต่ละตัวจะมีลักษณะเป็นปัจเจก ทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ส่งผลให้เกิดปมปัญหาต่าง ๆ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจพบว่า มีการศึกษากันอย่างหลากหลาย เช่น สุธรรม ธรรมรงค์วิทย์ (2519) ศึกษาอำนาจและการขัดขึ้น : ชายรักชายในสังคมที่ความสัมพันธ์ต่างเพศเป็นใหญ่ สายพิณ ศุภทรมงคล (2541) ศึกษาเรื่อง“คู่กับคน: อำนาจและการต่อต้านขัดขึ้น” วิสุทธิ์ เหล็กสมบูรณ์ (2545) ศึกษาพลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตครอบครัวและบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงอีสาน (ย่า) ภายใต้ผลกระทบของการพัฒนา วาโร เฟื่องสวัสดิ์ (2555) ได้เขียนบทความเรื่องการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร และจิตต์นภัต แสงมา (2545) ศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศ ในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย ยังไม่มีการศึกษาการนำเสนอแนวคิดอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของปราปต์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของ ปราปต์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ทำให้ทราบกลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของ ปราปต์

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลจากนวนิยายวายเรื่อง คาร ของปราปต์ โดยวิเคราะห์เรื่องกลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของ ปราปต์

วิธีการดำเนินศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนแรกคือการรวบรวมทั้งที่เป็นนวนิยายเรื่อง คาร ของปราปต์ และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีการนำเสนอและแนวคิดเรื่องอำนาจ ขั้นตอนที่สองคือการอ่านตัวอย่างละเอียดแล้ววิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านองค์ประกอบของนวนิยายวาย โดยวิเคราะห์จากกลไกของอำนาจที่ปรากฏในบริบทของนวนิยาย ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา ขั้นตอนที่สามคือการสรุปผลการวิเคราะห์ และขั้นตอนสุดท้ายคือการนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

นวนิยายวายเรื่อง คาร ของปราปต์ แสดงให้เห็นการใช้อำนาจที่สร้างผลกระทบให้เกิดขึ้นในสังคม โดยให้ผู้ใช้อำนาจแสดงอำนาจผ่านวิธีการต่าง ๆ จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมทุกระดับ อำนาจมีส่วนในการสร้างปมปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ จนเกิดการต่อต้านและขัดขึ้น David Beetham (อ้างถึงใน ประมวล รุจนเสรี, 2547 : 15-17) ให้คำนิยามว่า อำนาจ หมายถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างผลกระทบอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดขึ้นในโลกหรือกับสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่ล้อมรอบตัวเรา อำนาจเป็นความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมของคนอื่นทั้งทางตรงโดยการบังคับและทางอ้อม โดยวิธีการต่าง ๆ ที่มีอยู่ ลักษณะโดยทั่วไปของอำนาจไว้ว่า อำนาจเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม มีการยอมรับเชื่อฟังแล้วปฏิบัติตามหรือดื้อไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง อำนาจเป็นสิ่งที่พลังมีศักยภาพในตัวของตนเอง ที่บุคคลสามารถครอบครองหรือเป็นเจ้าของได้ อำนาจสามารถทำให้คนที่ครอบครองบังคับให้คนอื่น กลุ่มบุคคลอื่นเชื่อฟังปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามได้ อำนาจอาจเกิดขึ้นได้กับทุกบุคคลที่อยู่ในสังคมรวมกัน แต่เกิดขึ้นในระดับที่

แตกต่างกันตามเงื่อนไขของสังคมทรัพยากรอำนาจและสิ่งที่มาช่วยเสริม อำนาจมักมีผลต่อการควบคุมสังคม เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ด้วยความเรียบร้อย ตามความต้องการของผู้มีอำนาจ โดยพบว่าผู้แต่งใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจอย่างแยบยล เพื่อชี้ให้เห็นแนวคิดเรื่องอำนาจอย่างชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านโครงเรื่อง

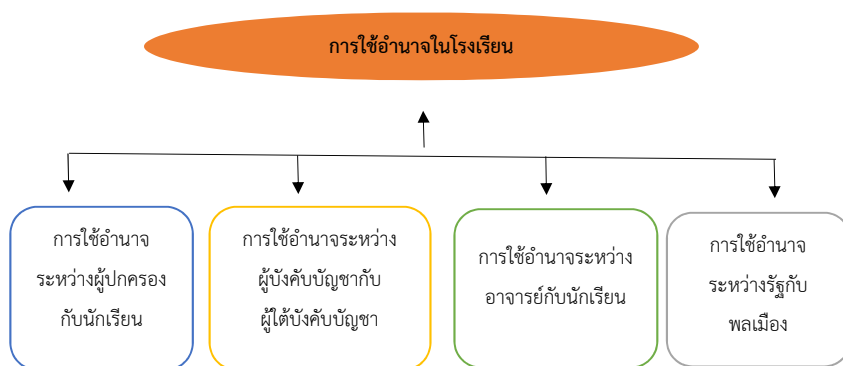
ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ ผู้แต่งอาศัยโครงเรื่องที่มีความซับซ้อนเพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ โดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ ลำดับของเหตุการณ์ที่ประกอบเข้าเรื่อง ผ่านวิธีการสืบสวนสอบสวน การพิสูจน์ความจริง โดยผู้แต่งได้เปิดเรื่องด้วยอุบัติเหตุรถโรงเรียนไหลเกือบชนเด็ก เกิดขึ้นในสถานการณ์ความวุ่นวายจากการเตรียมตัวไปชุมนุมประท้วงทางการเมืองของนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีคนนำเรื่องนี้ไปโยงกับคำสาปเก่าแก่ของศุภพล นักเรียนใหม่เข้ามาพอดี ดำเนินเรื่องด้วยการให้ตัวละครเอกสืบหาความจริงว่าจริง ๆ แล้วเป็นเพราะคำสาปหรือฝีมือของคนท่ามกลางความขัดแย้งภายในโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ต้องการออกจากกรอบคือการยึดถือปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณี กับกลุ่มอาจารย์ที่มีหัวคิดอนุรักษนิยม คือการยึดมั่นในสิ่งปฏิบัติสืบกันมา ในขณะที่ นักเรียนใหม่ก็กำลังสืบหาความจริงเกี่ยวกับน้ำที่ฆ่าตัวตาย ปมขัดแย้งของเรื่องนี้อยู่ที่คำสาปและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาจารย์ สรวัตรนักเรียน และนักเรียน เกี่ยวกับกฎระเบียบที่ล้าหลัง การใช้อำนาจอย่างไร้เหตุผลของผู้มีอำนาจในโรงเรียน จตุวิฤต คือ การที่ทุกคนรู้ความจริงว่าเหตุการณ์ร้าย ๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นฝีมือของอากั๊ก สรวัตรนักเรียนที่ต้องการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน และเป็นผู้ที่ทำผิดกฎ คือ การคบกับเด็กในโรงเรียน บทบาทของชุมนุมสรวัตรนักเรียนโดนลดลง ในขณะที่อายัน นักเรียนใหม่ก็รู้ความจริงว่าอาจารย์ขาดและกฎระเบียบล้าหลังของโรงเรียนเป็นสาเหตุให้น้ำตัวเองต้องจบชีวิต การคลี่คลาย เป็นการให้ตัวละครได้ช่วยกันแก้ปัญหาด้วยการทำหนังสือ และปิดเรื่อง ด้วยการสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนโรงเรียนอยู่ด้วยกันอย่างปกติสุข กฎระเบียบบางข้อถูกอนุโลมหนังสือเป็นสิ่งที่บอกเล่าเรื่องราวความขัดแย้งและความรักที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งในแต่ละส่วนเป็นการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ ผ่านโครงเรื่องหลักและลำดับเหตุการณ์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลวิธีที่ใช้ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจโดยอาศัยโครงเรื่องและลำดับเหตุการณ์

โครงเรื่อง	ลำดับเหตุการณ์
การเปิดเรื่อง กลวิธี : เน้นการบรรยายเหตุการณ์ให้เห็นลักษณะนิสัยและความสัมพันธ์ของตัวละคร ที่มีผลต่อเรื่อง	- อักก็เห็นนักเรียนใหม่ คือ อายัน กำลังสังเกตุการณ์ - อักก็ ในฐานะสรวตรนักเรียน เข้าไปควบคุมสถานการณ์ - เกิดการสอบสวนคนขับรถในห้องปกครอง - นักเรียนคนอื่นเริ่มเชื่อมโยงว่าเป็นคำสาปเก่าแก่ของศุภพล
การดำเนินเรื่อง กลวิธี : เน้นการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ตัวละครได้ค้นหาความจริง และแสดงกลไกของอำนาจที่ปรากฏอยู่ในสังคม	- อักก็และกลุ่มสรวตรนักเรียนช่วยกันสืบหาความจริง - นักเรียนใหม่ คือ อายัน เริ่มทำฝ่าฝืนกฎ เข้าห้องน้ำอาจารย์เถียงกับอาจารย์ ลัก และใช้โทรศัพท์มือถือ - อักก็ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลพฤติกรรมของอายัน โดยพยายามทำให้คนอื่นไม่ไว้วางใจอายัน - อักก็และทีมสรวตรนักเรียนแบ่งหน้าที่กันติดตามอายัน - นโม ต้องการเข้ามาเป็นสรวตรนักเรียนแต่โดนกีดกันจากอักก็ - เอกสารของจำนรรวจโคชนโมย ห้องปกครองรับเรื่องสอบสวนอายัน สืบสวนเรื่องของน้ำ
ปมปัญหา กลวิธี : การสร้างปมปัญหาที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการใช้อำนาจและผลของการใช้อำนาจ - คำสาป - ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาจารย์สรวตรนักเรียน และนักเรียน (กลุ่มอนุรักษ์นิยมกับกลุ่มสมัยใหม่) - กฎระเบียบที่ล้าหลัง - การต่อต้านอำนาจนิยมในโรงเรียน	- นักเรียนเริ่มลุกฮือประท้วงการทำงานของฝ่ายปกครอง และร่วมกันชุมนุมขับไล่รัฐบาล - อักก็ต้องรับหน้าที่รักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน - นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียในการขับเคลื่อนการต่อสู้กับทางโรงเรียน - คนในโซเชียลมีเดียเริ่มกดดันอาจารย์ฝ่ายปกครอง - นักเรียนให้ความเคารพฝ่ายปกครองและชุมนุมสรวตรนักเรียนน้อยลง - อายันรู้ว่าเหตุการณ์ร้ายแรงเป็นฝีมือของอักก็ - อายันขอให้อักก็หยุด

โครงเรื่อง	ลำดับเหตุการณ์
จุดวิกฤต กลวิธี : การทำให้ความจริงที่เกิดจากปมขัดแย้งถูกเปิดเผย เพื่อให้เห็นถึงผลของการใช้อำนาจ	- นักเรียนที่ประท้วงพูดถึงความสัมพันธ์ของอັกก์กับอายัน อັกก์อ้างว่ากำลังถ่ายหนังสั้น - ฝ่ายปกครองลดบทบาทสารวัตรนักเรียน - วสุวัฒน์เอาเรื่องของถั่วพูและครรถงมาทำหนังสั้น - นักเรียนคนอื่นเริ่มสงสัยอาจารย์ชาดกและอັกก์ - กลุ่มเพื่อนรู้ความจริงว่าเป็นฝีมือของอັกก์ที่ต้องการให้คำสาปมีจริง - อายันเปิดโปงเรื่องความสัมพันธ์ของอาจารย์ชาดกและอาจารย์ฎีกา ในห้องปกครอง
การคลี่คลาย กลวิธี : การใช้แนวทางในแก้ปัญหาและแนวทางในการเยียวยาความขัดแย้ง - การลงโทษ - การสร้างความสัมพันธ์ใหม่	- อັกก์โดนพักการเรียน - สารวัตรนักเรียนโดนลดหน้าที่ - อายันไม่ได้พูดถึงเรื่องความสัมพันธ์ของอาจารย์ชาดกและอาจารย์ฎีกา ให้คนนอกรู้ - มีการถ่ายหนังสั้น โดยเอาเรื่องในโรงเรียนไปดัดแปลง
การปิดเรื่อง กลวิธี : การจบโดยสุขนานุกรม	- อັกก์กลับมาเรียน - อັกก์ยังได้ช่วยงานโรงเรียน - อັกก์คบกับอายัน

การสืบสวนสอบสวนในเรื่อง ทำให้ผู้อ่านค่อย ๆ รู้ความจริง โดยผู้แต่งค่อย ๆ เฉลย ผ่านความคิดและมุมมองของตัวละคร ทำให้เห็นถึงเรื่องการใช้อำนาจในกลุ่มต่าง ๆ การท้าทายของตัวละครที่พยายามโต้เถียงกับผู้มีอำนาจ หรือการพยายามรักษาภาพลักษณ์และความเข้มแข็งของอำนาจ วิธีการวางโครงเรื่องดังกล่าว นอกจากจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นถึงมุมมองต่าง ๆ ของผู้ใช้อำนาจ เช่น ตัวละครบางตัวที่ต้องปกปิดตัวตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ หรือบางตัวที่ต้องการทำการใด ๆ ในทางที่ผิด เพื่อความอยู่รอด ซึ่งผู้แต่งได้นำเสนอผ่านโครงเรื่องหลัก คือ การนำเสนอแนวคิดอำนาจในโรงเรียนและโครงเรื่องย่อย การใช้อำนาจในบริบทอื่น ๆ ที่มีผลต่อการใช้อำนาจในโรงเรียน ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องย่อยของนวนิยายวัยเรื่อง คาค

1.1) การใช้อำนาจระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายความสัมพันธ์ในครอบครัวของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งจะเลือกบรรยายถึงตัวละครหลัก ได้แก่ อายัน (อาย) อักก์ อาจารย์ณิ วสุวัฒน์ และนโม โดยสลับกับการบรรยายเนื้อเรื่องเพื่อให้เห็นถึงภูมิหลัง คือ พื้นฐานจากครอบครัวที่ส่งผลต่อตัวละคร เช่น การบังคับให้ลูกเข้าสังคม การให้อิสระทางความคิด การกำหนดแนวทางให้ลูก ความคาดหวังที่มีต่อลูก เป็นต้น ดำเนินเรื่องโดยบรรยายเหตุการณ์ที่สื่อถึงลักษณะการใช้อำนาจของผู้ปกครองในครอบครัว ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมองความรู้สึกนึกคิด ของนักเรียนที่แสดงออกในโรงเรียน เช่น เหตุการณ์ที่คนในครอบครัวทะเลาะกัน การสนทนาระหว่างคนในครอบครัว หรือการบรรยายมุมมองของคนในชุมชนที่มีต่อครอบครัว เป็นต้น ปมขัดแย้ง จะบรรยายตามลักษณะของครอบครัว ซึ่งในแต่ละครอบครัวจะมีปมขัดแย้งที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เป็นลักษณะร่วมกัน คือ การที่ครอบครัวไม่มีเวลาให้กับลูก ทำให้ลูกต้องโยนหาความรักจากข้างนอก จุดวิกฤติในแต่ละครอบครัวก็จะแตกต่างกันไปเช่นกัน ผู้แต่งจะสร้างเหตุการณ์เพื่อให้แต่ละครอบครัวได้เห็นถึงผลของการใช้อำนาจเกินขอบเขต เช่น การเกิดช่องว่างในครอบครัว การที่ลูกเกิดความกดดัน นำไปสู่จุดคลี่คลายและการปิดเรื่อง คือ การให้ตัวละครได้พูดคุยกัน และสร้างความเข้าใจกัน

1.2) การใช้อำนาจระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

การใช้อำนาจระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา จะแทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่ คือ ผู้แต่งจะบรรยายการใช้อำนาจในโรงเรียนเรียน ห้องปกครอง จะเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงการใช้อำนาจในเรื่องดังกล่าวได้มากที่สุด ซึ่งผู้แต่งเปิดเรื่องด้วยการบรรยายถึงเหตุการณ์การตัดสินใจต่าง ๆ ของนักเรียนในห้องปกครอง ทำให้เห็นถึงอำนาจของอาจารย์ชาดก และอาจารย์ศนิ ดำเนินเรื่องด้วยการบรรยายถึงที่มาของอาจารย์ศนิที่ต้องตัดสินใจเรื่องคดีความแทนอาจารย์ชาดก เพื่อให้เห็นถึงกลไกของอำนาจในห้องปกครอง และการใช้อำนาจของอาจารย์ฝ่ายปกครองในการสั่งการหรือขอ้องให้อาจารย์คนอื่นปฏิบัติตาม ปมปัญหา คือ กฎระเบียบที่มีนั้นมีความทันสมัยและเหมาะสม จุดวิกฤติ เป็นการบรรยายถึงความในใจของผู้ใต้บังคับบัญชา คือ อาจารย์ศนิ ที่เกิดความลำบากใจ ทั้งความกดดันที่มีต่อผู้บังคับบัญชา ความกดดันจากผู้ครองและนักเรียน ตลอดจนผู้ที่กุมอำนาจอย่างแท้จริง นั่นก็คือผู้อำนวยการ การคลี่คลายและการปิดเรื่อง ผู้แต่งให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนตัวเองในเรื่องของการใช้อำนาจจนทำให้ฝ่ายปกครองมีบทบาทน้อยลง

1.3) การใช้อำนาจระหว่างอาจารย์กับนักเรียน

การใช้อำนาจระหว่างอาจารย์กับนักเรียน เปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์การใช้อำนาจในการสอบสวนในห้องปกครอง และการบรรยายเหตุการณ์ในห้องเรียน คือ ลักษณะการสอน บุคลิกของอาจารย์ พฤติกรรมของอาจารย์กับนักเรียน ดำเนินเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์ที่มีการปะทะกันระหว่างอาจารย์กับนักเรียน การบังคับ ช่มเหง เช่น การเถียงเรื่องกฎ การเถียงเรื่องเนื้อหาที่สอน การละเมิดสิทธิของนักเรียน การคุกคามนักเรียนด้วยวาจา เป็นต้น ปมปัญหา คือ การใช้อำนาจและความเป็น "อาจารย์" ในการบังคับ ช่มเหง นักเรียน จุดวิกฤติ เป็นการสร้างความขัดแย้งระหว่างอาจารย์กับนักเรียน โดยการประท้วงและการวิพากษ์ นำไปสู่จุดคลี่คลาย คือ อาจารย์และนักเรียนต้องปรับตัวเข้าหากัน สร้างความเข้าใจกัน

1.4) การใช้อำนาจระหว่างรัฐกับพลเมือง

การใช้อำนาจของรัฐ เป็นจุดเริ่มต้นของการใช้อำนาจในโรงเรียนและเป็นตัวกำหนดกลไกอำนาจในสังคม ผู้แต่งจะเปิดเรื่องโดยการกล่าวถึงกฎหมายที่รัฐ

ออกมาเพื่อควบคุมความเรียบร้อยของนักเรียนนักศึกษา คือ การให้จัดตั้งสารวัตรนักเรียน ซึ่งเป็นที่มาของเรื่อง ดำเนินเรื่องโดยการอ้างถึงกฎหมายของรัฐที่มีผลต่อการใช้อำนาจในโรงเรียน ปมขัดแย้ง เป็นการที่รัฐใช้อำนาจในการควบคุม แทรกแซงการทำงานในสถานศึกษา จุดวิกฤต คือ นักเรียนรวมตัวกันประท้วงขับไล่รัฐบาล จุดคลี่คลายและการปิดเรื่อง คือ การที่รัฐเข้ามาควบคุมและสอบสวนนักเรียนในโรงเรียน

โครงเรื่องแต่ละส่วนแสดงให้เห็นถึงกลไกการใช้อำนาจของตัวละคร ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน สังคมการทำงานและรัฐ ทุกส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน และยังแสดงให้เห็นถึงบริบทการใช้อำนาจในแง่มุมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องแนวคิดเรื่องอำนาจที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไป เป็นเรื่องใกล้ตัว ตลอดจนสามารถตีความออกมาได้ อาจกล่าวได้ว่า ผู้แต่งมีชั้นเชิงในการวางโครงเรื่อง ทำให้เรื่องมีความน่าสนใจ และสามารถสะท้อนภาพสังคมออกมาได้อย่างชัดเจน

2. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านบทสนทนา

ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ กลวิธีประการหนึ่งคือการอาศัยบทสนทนาเพื่อยืนยันแนวคิดเรื่องอำนาจให้เด่นชัดขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง บทสนทนาสะท้อนถึงพฤติกรรม ทักษะคติ มุมมอง ความรู้สึกนึกคิดและภูมิหลังของตัวละคร มีส่วนช่วยในการความขัดแย้งของเรื่อง ผู้แตงนำเสนอความแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ กระบวนการใช้อำนาจผ่านตัวละคร เพื่อช่วยให้เห็นถึงการใช้อำนาจมากยิ่งขึ้น เช่น การสนทนาระหว่างครรลองและถั่วพู ที่ทำให้เห็นว่า ถั่วพู เป็นคนสุภาพเรียบร้อย มีความเป็นผู้นำ จึงทำให้ครรลองที่อยู่ใกล้รู้สึกเกรงใจจากบุคลิกของถั่วพู และเกิดอำนาจที่ถั่วพูได้มาจากการปฏิบัติตน ดังนี้

“มีงนี่มันใสจิงวะ” ไข้วฉงนตันมาค่าเขาเสียฉิบ

“ที่ไอฉนบอกว่าฉนลูก ก็เพราะมันคิดว่าตัวเองหล่อ หล่อโคตรพ้อโคตรแม่ จนคุณตัวมองมันเป็นเพื่อนอยู่ไง แต่เพราะคุณถั่วก็กับมันแล้วมันก็ไม่อยากทำให้อีกฝ่ายเสียใจ มันถึงกลัวคุณถั่วแล้วก็กลัวตัวเองขึ้นมาพยายามวางตัวไม่ให้คุณถั่วคิดไกล ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ให้รู้สึกเหมือนกำลังรังเกียจคุณถั่วด้วย” (คาร : 49)

บทสนทนายังมีส่วนในการเล่าเรื่องราว เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงพลังอำนาจดังบทสนทนาที่พูดถึงพฤติกรรมของครรลองว่า มีท่าทีเปลี่ยนไปอย่างมาก จากเดิมเป็นเด็กเกเร จนทำให้อาจารย์ต้องหนักใจ แต่เมื่ออาจารย์ฎีกามาดูแล เขาก็กลับเปลี่ยนเป็นคนละคน ดังนี้

“เทอมก่อน ๆ ที่ยังไม่^๕ได้เข้าเป็นสรวัตรนักเรียน ครรลองมุทะลุกว่านี้ อดทนน้อยกว่านี้ มีเรื่องบ่อยจนฝ่ายปกครองระอาใจ อาจารย์ฎีกาได้รับมอบหมายให้มาคอยกำราบเขา แต่ก็เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษใจดี นอกจากไม่ดูหรือออกคำสั่ง ยังคอยอธิบายโน้มน้าวให้เขามองเห็นมุมกว้างและอารมณ์เย็นลงอย่างไรก็ตามท่าทางนุ่มนวลของรายนั้นเป็นเหตุให้ครรลองไม่สนใจด้วยนัยอย่างที่ไม่สนใจกับถั่วพูนั่นละ” (คาร : 57)

ผู้แต่งอาศัยบทสนทนาของตัวละครของอัครกับอายันที่เล่าถึงความสัมพันธ์ของถั่วพูนและครรลอง เพื่อให้เห็นถึง กระบวนการใช้อำนาจผ่านตัวละคร ผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ตัวละครต้องจำนนต่อการใช้อำนาจ ทั้งที่เป็นการบอกตรง ๆ บอกคดยอ้อม หรือใช้เล่าบางเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงแนวคิดของผู้แต่ง ทราบถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ข้อขัดแย้งระหว่างตัวละคร ภูมิหลังและรายละเอียดต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจมากยิ่งขึ้น

3. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านตัวละครชั่วตรงข้าม.

ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ กลวิธีต่อมาที่น่าสนใจ คือ การอาศัยตัวละครชั่วตรงข้ามเพื่อเสริมแนวคิดเรื่องอำนาจ เช่น อาจารย์วรวิ - อายัน, อัคร - จานรรจ์ เป็นต้น ผู้แต่งนำเสนอกลุ่มคนที่มีความคิดเป็นปัจเจก มีความแตกต่างกันในเรื่องอุดมการณ์ มุมมอง ซึ่งทำให้เห็นถึงความขัดแย้ง และการใช้อำนาจเพื่อหักล้างฝั่งตรงข้าม ดังเหตุการณ์ในห้องปกครอง ที่เกิดการปะกันระหว่างกลุ่มที่เป็นอนุรักษ์นิยมผู้รักษากฎระเบียบของโรงเรียน กับกลุ่มหัวสมัยใหม่ที่เห็นความสำคัญของสิทธิเสรีภาพและยึดมั่นในความถูกต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อย่างไรก็ตามอาจารย์ชาดกกกลับตอบ

“อ๊กก เข้ามาลิ” คำตอบรับนั้นชักสีหน้าของนักเรียนรายเกาขึ้นน้อย ๆ เป็นการสลับกับระหว่างเจ็บใจที่อาจารย์ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่มาก ไม่ให้ความสำคัญต่อประเด็นของตนกับสะใจที่ได้เห็นรุ่นพี่ที่เป็นสารวัตรนักเรียนเข้ามารับรู้เรื่องนี้ไปพร้อม ๆ กัน

จันวรรจจึงว่าต่อ “ตามที่เคยคุยกันเรื่องที่เกิดขึ้นกับพวกหนูทั้งหมดมันยังไม่ได้ถูกตีค่าว่าเป็นอุบัติเหตุร้ายเปอร์เซ็นต์ไม่ทราบว่าจะตอนนี้อย่างฝ่ายปกครองดำเนินการสืบสวนไปถึงไหนแล้วคะ”

แม้แต่อ๊กกที่กำลังเดินเข้าไปนั่งยังเก้าอี้สำหรับรอคอยอีกฝั่ง (คาร : 60)

การปะทะกันของตัวละครชั่วตรงข้ามดำเนินอยู่ในพื้นที่ห้องปกครอง ซึ่งมีการเลือกปฏิบัติทำให้เห็นชัดถึงการใช้อำนาจในทางที่ไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ผู้แต่งจะนำเสนอข้ออำนาจที่แตกต่างกันคือแบบเผด็จการ ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติและความเป็นประชาธิปไตยที่กลุ่มนักเรียนต้องการ ดังเหตุการณ์ต่อมา

“แต่ที่มันคิดได้ก็เพราะมีคนเขียนคำสั่งให้มันคิดเหมือนกัน!”

“นั่นจึงอยากรู้บ้างมั้ยละ ว่าทำไมคนเขียนเขาถึงเขียนคำสั่ง แบบนั้นไว้ให้มึง ”

“ไม่ใช่หน้าที่”

“นั่นมึงก็ควรจะหาทางลงโปรแกรมให้เรื่องนี้เป็นหน้าที่ของตัวเองบ้าง! ในฐานะของนักเรียนกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ระเบียบของศุภโณมากที่สุด

“อย่าเพิ่งเถียงกัน ครูเข้าใจสิ่งที่เธอจะสื่ออะไรน่ะ”

“การเถียงกันคือวิถีของประชาธิปไตย และมันควรได้รับการส่งเสริมครับอาจารย์”

“แต่ประชาธิปไตยก็เรียกร้องการรับฟังเสียงของคนอื่นด้วยเหมือนกัน” อ๊กกไม่ลดละ

ไอ้อายันตัวตลกสายตามา “แล้วการเถียงแทรกกันก็ไม่ได้หมายความว่าเราไม่รับฟังเสียงของคนอื่น (คาร : 241)

เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นสองชั่วที่แตกต่างกัน คือ อักก็ที่พยายามบอกว่ากฎระเบียบที่เขียนมาดีและมีความเหมาะสมกับโรงเรียน ในขณะที่อายันเรียกร้องให้โรงเรียนและอักก็ฟังเสียงของนักเรียน ซึ่งเป็นวิธีการทางประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอให้เห็นถึงมุมมองของประชาธิปไตยที่ต่างกันอีกด้วย การอาศัยตัวละครชั่วคราวข้ามจึงทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของอำนาจที่สอดแทรกในทุกระดับของสังคมมากยิ่งขึ้น การปะทะกันของชั่วคราวข้ามก็เป็นการต่อสู้เพื่ออำนาจของตนเอง ซึ่งผู้แต่งสามารถนำเสนอได้อย่างแยบคาย

4. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านมิติทางเพศ

การอาศัยมิติทางเพศ คือ การใช้ค่านิยม มุมมองที่มีต่อเพศมาใช้ในการอธิบายเรื่องอำนาจ เพศ เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจโดยเฉพาะในบริบทสังคมที่มีความเป็นปิตริปไตย การใช้อำนาจและการกดขี่เรื่องเพศจึงสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ผู้แต่งได้นำเสนอเรื่องอำนาจกับมิติทางเพศ โดยให้ตัวละครให้บ้านของอักก็ได้แสดงความคิดและมุมมองของเพศชายที่มีต่อเพศหญิงว่า ไม่มีความสามารถที่จะสู้เพศชายได้ ดังตัวอย่าง “อักก็ไม่รู้เรื่องเท่าไร แต่พี่เป็นผู้หญิง พ่อมักบอกว่าผู้หญิงยังงี้ก็สู้ผู้ชายไม่ได้ ถ้าพี่เป็นผู้หญิงแล้วยังทำได้เขาเป็นผู้ชายก็ควรจะต้องทำได้ยิ่งกว่า พี่บอกพ่อกับแม่แล้วทั้งสองมีความสุขเขาก็จะต้องเป็นความสุขของพ่อแม่ให้ได้มากกว่า” (คาร : 362) ทำให้เห็นว่า มุมมองทางเพศของเพศชายไม่ได้เป็นการดูถูก กดขี่เพศหญิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการให้ความกดดันกับเพศชายด้วยกันด้วย ว่าต้องทำให้ดีกว่า ต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าทั้งนี้ นวนิยายวายเรื่องคาร ได้นำเสนอเนื่องความหลากหลายทางเพศ ความรักของเพศเดียวกัน การอาศัยมิติทางเพศ จึงมากกว่าความเป็นชายหรือหญิง แต่เป็นการแสดงออกของเพศที่หลากหลาย ในสังคมที่เต็มไปด้วยกรอบขนบธรรมเนียมที่กีดกันการแสดงออกเรื่องดังกล่าว อย่างเหตุการณ์ของอาจารย์ชาดกและอาจารย์ฎีกา ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้จนต้องฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ยังมีการอาศัยมิติทางเพศ เพื่อให้เห็นถึงการใช้อำนาจของคณและถั่วพู ด้วยบุคลิกของถั่วพูเหมือนไม่แมนทำให้คนรู้สึกกลัว ดังนี้

“ไฉ่คันเนี่ยนะกลัว มันจะไปกลัวไฉ่ถั่วทำไมวะ”

“มันคิดว่าคุณถั่วไม่แมนอะ”

‘หา?’ ในสายตาอีกก็ถั่วพู่เป็นผู้ชายท่าทางสุภาพเรียบร้อย หน้าตาดีจะหวานน่ารัก แขนเรียว ขาเรียวมือก็สวย แต่รวม ๆ ไม่ถึงกับนุ่มนวล ยิ่งห่างไกลเมื่อเทียบกับลักษณะพวกจ่านรกร้างที่ออกจะแข็งมือเหมือนหุ่นยนต์ด้วยซ้ำดวงตาได้แว่นกลมโตก็คมปลาบ อย่างไรก็ตาม นิยามเรื่องเพศสมัยนี้เปิดไปไกลอีกก็เชื่อว่าตัวเองตามไม่ทันไม่สนใจตามด้วยมันเป็นเรื่องไกลตัว (คาร : 49)

บุคลิกของคนและความเป็นเพศ ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย เมื่อเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับอำนาจ เพศส่งเสริมให้คนเกรงกลัว เกิดเป็นพลังอำนาจผู้แต่งยังได้สร้างตัวละครเพศหญิงที่มีบทบาทในการปกครอง เช่น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์วารี ตลอดจนนักการหญิง ทำให้เห็นว่า สังคมเริ่มหันมาให้การยอมรับเกี่ยวกับเรื่องเพศมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีตัวละครเพศที่ 3 คือ จ่านรกร้าง ให้เป็นผู้นำในการต่อสู้กับกลุ่มผู้มีอำนาจ เป็นกลวิธีที่สร้างพื้นที่ให้กับเพศดังกล่าว ดังนี้

กะเทยหัวแข็งพวกนี้ตั้งท่าอยากจะให้ยกเลิกชุดเครื่องแบบมาแต่ไหน พวกมันอาจอยากใส่ชุดกระโปรงมาโรงเรียนก็ได้ ใครจะไปรู้ แต่ที่อย่างนี้เพราะอยากสวมชุดนักเรียนออกไปแกล้งขึ้นมาเสีย ใครไม่รู้ก็จะคิดว่าศุภพลเป็นแบบนั้นกันทั้งโรงเรียน หมายถึงทั้งคณาจารย์ที่ปล่อยให้ให้นักเรียนแรดออกไปแกล้ง ๆ สร้างความไม่สงบ สุขให้แก่บ้านเมืองด้วย จากที่เคยมีชื่อเสียงเรื่องระเบียบวินัยก็กลายเป็นขาดระเบียบวินัยจากที่เคยมีมารยาทรู้จักผู้หลักผู้ใหญ่ก็ถือป้าย ตะโกนผลุสวาทข้ามหัว(คาร : 101)

นวนิยายวายเรื่องคาร ได้นำเสนอ “กะเทย” หรือ กลุ่มบุคคลเพศที่ 3 เป็นแกนนำในการต่อสู้เรียกร้องสิทธิของตนในการใส่เครื่องแบบนักเรียน ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมกำลังตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง กลุ่มบุคคลเพศที่ 3 ทำให้เห็นถึงความแตกต่างที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือการทำให้คนในสังคมได้เห็นคุณค่าของความเป็นคนให้การยอมรับ ให้เกียรติในตัวตน และระสนิยมของบุคคลอื่น ท่ามกลางสังคมที่ยึดถือขนบโบราณ เป็นการสร้างตัวตนและความเสรีในพื้นที่อนุรักษนิยม

ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่า มิติทางเพศ มีบทบาทอย่างมากในการกำหนดหน้าที่ บทบาท และอำนาจของมนุษย์ หากเป็นผู้ชายก็จะถูกยอมรับได้ง่าย แต่เต็มไปด้วยความกดดัน ในขณะที่เพศหญิงจะโดนสังคมกดขี่ ถูกจากเพศชาย และกลุ่มเพศที่ 3 ที่โดนสังคมตีตราว่าเป็นกลุ่มที่ผิดปกติ เลยทำให้ต้องมีความพยายามในการสร้างตัวตนอย่างมาก คนมักจะมองข้ามความสามารถและความเป็นคน แต่ให้ความสำคัญกับเพศ สร้างความคาดหวัง ค่านิยม วัฒนธรรมที่ปฏิบัติกันมายาวนาน ซึ่งผู้แต่งได้สร้างพื้นที่ในการแสดงออกเชิงอำนาจในสมัย สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความยากลำบากต่าง ๆ ได้อย่างดี

5. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านฉากหรือพื้นที่สำคัญ

ผู้แต่งสร้างฉากต่าง ๆ ขึ้น ทั้งที่เป็นสถานที่ บรรยากาศ ช่วงเวลา และสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อความคิด อารมณ์ พฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละครที่ใช้อำนาจอย่างสมจริง การสร้างฉากจึงมีความสำคัญต่อเรื่อง ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531) กล่าวว่า ฉาก คือ เวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ มีความสำคัญของเวลาและสถานที่จะทำให้เรื่องและตัวละครมีชีวิตจิตใจขึ้น ผู้แต่งมีการสร้างฉากเพื่อให้ถึงลักษณะของการใช้อำนาจ เช่น ฉากโรงเรียน ฉากห้องปกครอง ฉากไอสกรีม เป็นต้น เช่น ผู้แต่งสร้างฉากโรงเรียนขึ้นเพื่อเป็นสถานที่หลักในการดำเนินเรื่อง ซึ่งโรงเรียนเป็นพื้นที่แห่งการใช้อำนาจ ลักษณะการใช้อำนาจในโรงเรียน คือ กระบวนการใช้อำนาจที่มีครูหรืออาจารย์เป็นผู้มีอำนาจ และนักเรียนคือผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาระหว่างเด็ก โรงเรียน ครู และผู้ปกครอง ผู้แต่งจึงสร้างฉากโรงเรียนที่เอื้อต่อการใช้อำนาจเพื่อช่วยให้เห็นถึงการใช้อำนาจมากยิ่งขึ้น ดังนี้

หยุดปลายเท้าฝั่งตรงข้ามรั้วโรงเรียน สุดลัปดาห์ในซอยแทบจะร้างคน แม้จุดนี้จะมีกลุ่มอาคารพาณิชย์โผล่ขึ้นมาดื้อ ๆ แต่ก็เอาโทรมเหลือแสนเมื่อเทียบกับตึกอีกฝั่ง เขาสอดสายตาทะลุเหล็ก ประตูรั้วโรงเรียนเข้าไป เห็นถนนคอนกรีตกว้างใหญ่แทบจะใหญ่ และเรียบกว่าถนนหน้าโรงเรียนเสียอีก มันทอดเลียบไปหว่างสนามหญ้าเขียวชอุ่มกับตัวอาคารสีอิฐ กึ่งกลางมีมุขหน้าสูงขึ้นไปกลับ คล้ายหอคอย ร่มเงาของต้นไม้พุ่มไม้แต่ไม่มาก รวากับ ผู้มีอำนาจต้องการให้เด็กเก็บตัวอยู่แต่ในอาคาร ช่วงกลางวันมากกว่าออกมาเดินเล่นพ่วน (คาร : 264)

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ถูกสร้างมาเพื่อให้เห็นถึงการควบคุมโดยผู้มีอำนาจ คือ สภาวัดล้อมที่เต็มไปด้วยอาคารและรั้ว ที่ควบคุมไม่ให้เด็กเรียนหลุดออกจากกรอบที่วางไว้ ผู้แต่งยังได้สร้างฉาก ห้องปกครอง ซึ่งเป็นสถานที่ศูนย์รวมอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมนักเรียนและอาจารย์ เป็นสถานที่สำหรับพิพากษาผู้กระทำความผิด การใช้อำนาจในห้องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบและความเรียบร้อยของโรงเรียน ดังนี้

ในห้องปกครองช่วงหลังเลิกเรียนนั้นกลับมาอีมครีม นับเป็นช่วงเวลาที่ดีที่ไม่ชอบที่สุด เพราะเด็ก ๆ ที่เข้ามาติดจ่อเรื่องงานมักไม่เหลือแล้ว หากมีกิจกรรมใด ๆ เกิดขึ้นในห้องนี้ ส่วนมากมักเป็นคดีต่าง ๆ ที่เธอหรืออาจารย์ขาดกจะต้อง ตัดสินใจ การรับมือกับเด็กบ้านรวยหรือผู้ปกครองมีอำนาจเต็มมือนั้นเป็นเรื่องที่น่าหนักใจ ไม่มีใครรู้ว่าหากตัดสินโทษเด็กเหล่านี้ไป ชีวิตและอนาคตของเธอยังปลอดภัยหรือเปล่า (คาร : 220)

ฉากห้องปกครองจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการใช้อำนาจ ผู้มีอำนาจ และกระบวนการใช้อำนาจในโรงเรียน คือ การที่อาจารย์ฝ่ายปกครองจะมีสิทธิ์ในการพิพากษาโทษในห้องนี้ เมื่อมีคดีความต่าง ๆ เกิดขึ้น ฉากดังกล่าวจะต้องปรากฏเพื่อให้ตัวละครสามารถดำเนินการใช้อำนาจได้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการใช้อำนาจที่ผู้ใช้อาจเกิดความกังวลใจ ถึงแม้ว่า อำนาจจะเป็นสิ่งที่คนต้องการเพื่อประโยชน์สุข แต่ในบางครั้งก็อาจจะก่อให้เกิดความทุกข์ได้ นอกจากนี้ ผู้แต่งยังได้สร้างฉาก ซึ่งเป็นสถานที่หลักขนบธรรมเนียมของสังคม นั่นคือร้านไอศกรีมวายุ ที่เป็นบริการเฉพาะกลุ่มชายรักเท่านั้น เป็นการสร้างพื้นที่อำนาจให้แก่คนชายขอบได้มีตัวตน ได้แสดงออกตามรสนิยมของตนโดยได้รับการยอมรับจากกลุ่มเดียวกัน

ลักษณะร้านนั้นสมกับคอนเซปต์เพี้ยน ๆ ของมันดี ทั้งร้าน แต่งด้วยสีพาสเทลสว่างไสว เต็มไปด้วยของประดับกระจุกกระจิก หวานแหว่ เมนูที่ขาดไม่ได้คือนมชมพู ไอศกรีมยูนิคอร์น สายไหม กลิ่นและเสียงเพลงในร้านก็ให้อารมณ์นุ่มนวลเหมือนหลุดมาอีกโลก

“พี่เข้าใจว่ามันเป็นกฎแปลก ๆ แต่ทางร้านของเราตั้งใจให้เป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับคู่ชายจริง ๆ ค่ะ” พนักงานรับรองสาวที่หน้าร้าน มีหน้าตาน่ารักเหมือนตัวละครผู้หญิงขาขึ้นในการ์ตูนวาย นอกจากพูดเสียงเล็กเสียงน้อยพลางเพ่งตากลมโต พุดจบยังรีดริมฝีปากแล้ว ทำปากย่นแหลม ๆ ออกมานิดหนึ่งเพื่อเพิ่มความแสบ (คาร : 399)

ฉากร้านไอศกรีม ยังได้แสดงถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มรักเพศเดียวกันได้อย่างชัดเจน เช่น การตกแต่งด้วยสีพาสเทลสว่างไสว การจำหน่ายไอศกรีมยูนิคอร์นสายใหม่เป็นเมนูหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของร้านที่ให้บริการกับผู้หญิง แต่ให้บริการเฉพาะกลุ่มชายรักชายเท่านั้น ฉากจึงเป็นส่วนสำคัญมากที่ทำให้เราเข้าใจบริบท ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้มากยิ่งขึ้น

6. การนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจผ่านมุมมองผู้เล่าเรื่อง

มุมมองของผู้เล่าเรื่อง เป็นส่วนสำคัญที่ชี้ให้ผู้อ่านได้ตีความและเห็นถึงการแสดงออกทางความคิด ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุน เห็นอกเห็นใจ หรือคัดค้าน โดยเรื่องนี้มีการนำเสนอเหตุการณ์และพฤติกรรมผ่านสายตาและมุมมองของผู้แต่ง ที่ทำให้ผู้อ่านจะรู้ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยส่วนใหญ่จะใช้สรรพนามเรียกชื่อตัวละคร ดังเหตุการณ์ที่อัครก็เจอกับอายันในห้องน้ำ ดังนี้

ในที่สุดก็หลุดนัยจริง อัครก็เข้าใจร้อน ชีวไววาย และได้มั่นใจ ในตัวเองนัก กำลังแหวกทะเลลึกน้ำาก และชุดคลุมคลุมหล่อเท่ที่พยายามถูกสร้างมานาน

“แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังน่ารักนะ” ใ้อั้ววาดมือมาโอบหลังเขา ก่อนดึงกลับไปเก็บสัมภาระของตัวเอง ไม่ได้ลางมือด้วยซ้ำก็ค่อย ๆ ถอยไปยังประตู

อัครก็จะหันตาม ทว่าทันใดได้ก่อนว่าตัวเองยังไม่เรียบร้อย จึงได้แต่เก้ ๆ กัง ๆ ดึงตัวเองกลับมาโง เฉพาะสายตามองอีกฝ่ายเคลื่อนไหวไกลออกไป ริมฝีปากสันด้วยความโกรธ ยังไม่สามารถเปิดเป็นคำที่อยากตะโกนได้

“กูไม่ได้มองตูดถึง กูมองรอยสักมึงต่างหาก ที่ที่เขาไม่ให้สักกัน ใ้อั้ววาย!”

ใช่ ที่ทำไม่ได้ เพราะระยะที่ไกลขึ้นจนเห็นหน้าตรง และทั้งตัวกลับกระตุกอีกภาพขึ้นฉายในหัว ใ้อั้วนั้นคงไม่ทันสังเกตสีหน้าเขาที่ผลัดลงรวดเร็ว มันผิวปากเพลงเดิมอีกครั้งแล้วค่อย ๆ หมุนลูกบิด ถอยตามรอยแยกของช่อง ประตูออกไปก่อนปล่อยให้บ้านประตูไม่ดังหับตามเก่า (คาร : 33)

ผู้เล่าเรื่องจะเรียกชื่ออັกข์ แบบตรงไปตรงมา และใช้สรรพนามแทนตัวละครอื่น ๆ เหมือนกับที่อັกข์เรียก ในบางครั้งเราอาจเข้าใจผิดว่า อັกข์คือผู้เล่าเรื่อง แต่ในความจริงแล้วอັกข์เป็นเพียงตัวละครที่ถูกเล่า วิธีนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครมากในส่วนของความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ของอັกข์ที่มีตัวละครอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนี้

คาบที่สองของวันนี้เป็นคาบวิชาสังคมศึกษา อาจารย์วาริเจ้าของวิชา เป็นป่าแก่หุ่นทรงชมพู สวมชุดผ้าไทยอันไม่ซ้ำผิว ผมบ๊อบติดกับแนวยุนิคอร์นซึ่งไม่ซ้ำหน้าหน้าตามทีชนถูกขับไล แกเดินมาถึงหน้าห้องพร้อม ๆ กับอັกข์และครรลอง ทั้งสองจึงต้องเปิดประตูมายมือให้แก่เข้าไปก่อน อาจารย์ทำตาขวาง บ่น พลงว่าพวกเขาเข้าห้องเรียนสาย แต่นั่นยังไม่น่ารำคาญเท่าคนที่คอยอยู่คู่กัน “กลับมาแล้ว...” ใช้อายันแสร้งทำเสียงหวานเมื่อออกก็เดินเข้า มาถึงโต๊ะ (คาร : 73)

ในขณะเดียวกัน ถ้าเล่าถึงมุมของตัวละครอื่น ๆ อย่างเช่น อาย หรือ อายัน ผู้แต่งก็ยังคงใช้วิธีเดิม คือการแทนชื่อผู้ที่ถูกเล่าถึง และใช้สรรพนามแทนตัวละครอื่น ๆ เหมือนกับที่อายันเรียก ดังที่ปรากฏในเรื่อง ดังนี้

น้ำมีจิตวิทยา แต่เหนือกว่านั้นคือน้ำมีใจเมตตาเสมอ แต่ไหนมาอายันมักรู้สึกว่าเขาไม่เคยเป็นของใคร ของที่ใด ๆ เขาแปลกแยก แม้เมื่อนอนอยู่บนเตียงของตัวเอง ความแปลกแยกนั้นมาจากธาตุแท้อันชวนสงสัย ซึ่งเคยทำให้เขาพยายามหาทางปกปิดไม่ให้คนอื่นสงสัย แต่น้ำ ซึ่งถูกพ่อแม่ของเขานินทาหลังว่า “คิดสั้น ๆ และ น่าจะไปได้ไกลกว่านี้ กลับเป็นคนเดียวที่มองเห็นร่องรอยที่เขาเพียรปิด(คาร : 173)

ผู้แต่งได้ใช้อาศัยมุมมองการเล่าเรื่องกล่าวมาเพื่อช่วยทำให้ผู้อ่านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของตัวละคร มีความรู้สึกนึกคิดคล้ายตาม บางสถานการณ์เป็นการชี้แนะให้ผู้อ่านได้คิดตรិตรอง นำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการทำให้ผู้อ่านได้คิดตามเนื้อเรื่องด้วย ในกรคลายปมปัญหาจึงมีความตื่นเต้น และความเข้าใจวิธีคิดของตัวละครอีกด้วย

การศึกษากลวิธีดังที่กล่าวมานั้นการอาศัยองค์ประกอบของนวนิยายทั้งโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา เป็นต้นเพื่อนำแนวคิดเรื่องอำนาจอย่างเด่นชัดขึ้น คือ ทำให้ผู้อ่านถูกคิดประเด็นการใช้อำนาจในสังคมได้เข้าใจสาเหตุของตัวละครที่เลือกใช้อำนาจ และทำให้เห็นบริบทของอำนาจอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษากลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจ ในนวนิยายวายเรื่อง คาร ของ ปราบต์ สรุปได้ว่า ผู้แต่งอาศัยกลวิธี 6 กลวิธี ได้แก่ 1) การนำเสนอผ่านโครงเรื่อง คือ การเชื่อมโยงเหตุการณ์ ลำดับของเหตุการณ์ที่ประกอบเข้าเรื่อง เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์สำคัญนั่นก็คือ แนวคิดเรื่องอำนาจ ผ่านวิธีการสืบสวนสอบสวน การพิสูจน์ความจริง และยังนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจในสังคมผ่านโครงเรื่องย่อย 2) การนำเสนอผ่านบทสนทนา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง บทสนทนาสะท้อนถึงพฤติกรรม ทศนคติ มุมมอง ความรู้สึกนึกคิดและภูมิหลังของตัวละคร มีส่วนช่วยในการความขัดแย้งของเรื่อง ผู้แต่งนำเสนอความแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ กระบวนการใช้อำนาจผ่านตัวละคร เพื่อช่วยให้เห็นถึงการใช้อำนาจมากยิ่งขึ้น 3) การนำเสนอผ่านตัวละครชั่วตรงข้าม คือ การนำเสนอกลุ่มคนที่มีความคิดเป็นปัจเจก มีความแตกต่างกันในเรื่องอุดมการณ์ มุมมอง ซึ่งทำให้เห็นถึงความขัดแย้ง และการใช้อำนาจเพื่อหักล้างฝั่งตรงข้าม 4) การนำเสนอผ่านมิติทางเพศ คือ การใช้ค่านิยม มุมมองที่มีต่อเพศมาใช้ในการอธิบายเรื่องอำนาจ เพศ เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจโดยเฉพาะในบริบทสังคมที่ชายเป็นใหญ่ การใช้อำนาจและการกดขี่เรื่องเพศจึงสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน 5) การนำเสนอผ่านฉากหรือพื้นที่สำคัญ ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย โดยผู้แต่งจะสร้างฉากต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้เหตุการณ์นั้นสมจริง ผู้แต่งนำเสนอความแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ กระบวนการใช้อำนาจ เพื่อช่วยให้เห็นถึงการใช้อำนาจมากยิ่งขึ้น ฉากอาจจะรวมถึงสถานที่ บรรยากาศ ช่วงเวลา และสภาพแวดล้อมภายในเรื่อง ส่งผลต่อความคิด อารมณ์ พฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละคร และ 6) การนำเสนอผ่านมุมมองผู้เล่าเรื่อง คือ มุมมองโดยทั่วไปของผู้เล่าเรื่อง และความคิดเห็นของเขาในเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงออกในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนเห็นอกเห็นใจ หรือคัดค้านในความหมายอีกอย่างหนึ่ง หมายถึง ตัวผู้เล่าเรื่อง กล่าวคือ เหตุการณ์และพฤติกรรมในเรื่องนั้นได้ถูกนำเสนอแก่ผู้อ่านโดยผ่านสายตาและมุมมองของผู้แต่ง หรือตัวละครตัวใด ใช้มุมมองแบบสายตาพระเจ้า ผู้อ่านจะรู้ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่อง แต่มีการใช้สรรพนามแทนแตกต่างกันแทนความรู้สึกของตัวละคร

การเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยาย ทำให้เห็น การสร้างสรรค์องค์ประกอบของนวนิยายที่หลอมรวมกันเพื่อเสริมแนวคิดเรื่องอำนาจอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงกลไกและความเคลื่อนไหวของอำนาจในมิติต่าง ๆ โดยมีข้อสังเกตว่า ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจและกลวิธีต่าง ๆ จะเห็นมิติทางสังคมที่เคลื่อนไหวอยู่ในวรรณกรรมเรื่องนี้อย่างเด่นชัด เช่น เหตุการณ์การประท้วงรัฐบาลของกลุ่มเยาวชน การแสดงอำนาจในกลุ่มผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในโรงเรียน หรือการต่อสู้ทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่กับเด็กรุ่นใหม่ ทั้งหมดนี้อาจสื่อสารให้เห็นว่า การใช้อำนาจในทางมิชอบ เช่น การลงโทษเกินเหตุ การใช้ความรุนแรงของกลุ่มผู้มีอำนาจในการลงโทษเยาวชน การแสดงอำนาจของครูในโรงเรียน จะทำให้เกิดการต่อต้านและขัดขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งคนในสังคมอาจต้องร่วมกันขบคิดถึงปัญหาดังกล่าว เกิดการตั้งคำถามถึงกระบวนการใช้อำนาจทางสังคมที่เกินขอบเขตต่อไปเพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เกิดสมานฉันท์

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษานวนิยายเรื่องคาร ผู้วิจัยเน้นศึกษาแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจเท่านั้น จึงอาจศึกษากลวิธีในการนำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจในนวนิยายเรื่องอื่น ๆ เช่น วรรณกรรมของกลุ่มหญิงรักหญิง รวมถึงวรรณกรรมออนไลน์ เพื่อให้เห็นกลวิธีที่โดดเด่นในการนำเสนอแนวคิดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิณณ์นภัต แสงมา. (2545). *การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศ ในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย*. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมวล รุนจนเสรี. (2547). *การใช้อำนาจ : เป็นธรรมชาติของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพัฒนาพลังแผ่นดิน.
- ปราปต์. (2564). *คาร*. Deep : ปทุมธานี.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527). *แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2555). การวิจัยเกี่ยวกับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร. *SNRU Journal of Science and Technology*, 4(7), 2–10.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2518). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- วิสุทธิ เหล็กสมบุญ. (2545). *พลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตครอบครัวและบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ภายใต้ผลกระทบของการพัฒนา*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2539). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- สายพิน ศุพุททมงคล. (2541). *คู่กับคน : อำนาจและการต่อต้านขัดขืน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุธรรม ธรรมรงค์วิทย์. (2519). *อำนาจและการขัดขืน : ชายรักชายในสังคมที่ความสัมพันธ์ต่างเพศเป็นใหญ่*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์